

Alina Naruszewicz-Duchlińska

Wszyscy jesteśmy anglofilami?

Prace Literaturoznawcze 1, 312-314

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Alina Naruszewicz-Duchlińska

UWM w Olsztynie

Wszyscy jesteśmy anglofilami?

Tomasz Chyrzyński, *Język w Internecie. Formalne, semantyczne i funkcjonalno-pragmatyczne właściwości języka angielskiego i polskiego w komunikacji językowej*, Centrum Europy Wschodniej, Olsztyn 2012, s. 185.

Internet staje się coraz popularniejszym przedmiotem badań językoznawczych i jest to w pełni uzasadnione jego wzrastającą rolą w świecie mediów. Heterogeniczność sieci powoduje jednak, że powstające analizy mają głównie charakter cząstkowy. Brakuje opracowań o charakterze uogólniającym typu *Komunikacji językowej w Internecie* Jana Grzeni (PWN, Warszawa 2006). Ten niedobór częściowo wypełnia praca Tomasza Chyrzyńskiego.

Książka składa się z pięciu części, poprzedzonych krótkim wstępem i zwieńczonych podsumowaniem, imponującą bibliografią oraz kwestionariuszem i wynikami ankiety, przeprowadzonej w mikroblogowym serwisie Blip.

Pierwszy rozdział, zatytułowany *Internet i jego rola we współczesnym świecie*, zarysowuje ogólne tło rozważań. Zostają w nim przedstawione technologiczne i społeczno-kulturowe aspekty sieci oraz najważniejsze fakty z jej historii. Bardzo pożyteczne jest uporządkowanie chronologiczne przedstawianych wydarzeń, będących kamieniami milowymi w rozwoju sieci. Uwzględnienie aspektu pozajęzykowego pozwala ukazać holistyczny charakter omawianego medium.

W drugiej części studium autor szczegółowo rozważa wybrane koncepcje, opublikowane w polskim i amerykańskim piśmiennictwie naukowym, zajmującym się komunikacją internetową. Wyróżnia i omawia następujące kręgi tematyczne: charakter języka w Internecie, opozycja mowy i pisma, cechy oralności i piśmienności, problematyka genderowa, wyznaczniki kobiecego i męskiego stylu, wpływ płci na zachowania w sieci oraz wielojęzyczność. Ten element rozprawy pełni rolę rozbudowanego przedstawienia stanu badań i jego obecność w strukturze pracy jest uzasadniona. Dla spójności toku wywodu warto byłoby jednak ograniczyć liczbę podrozdziałów, zawierających pokrewne treści, np. *Wielojęzyczność a Internet* (s. 61), *Zjawisko wielojęzyczności* (s. 62).

Trzeci rozdział poświęcony jest problematyce realizacji języka w Internecie. Autor omawia poszczególne płaszczyzny językowe: fonetyczną i ortograficzną (w jednym podrozdziale), fleksyjną, słowotwórczą, leksykalną, składniową, genologiczną i organizacji tekstu (to najskromniejszy fragment, właściwie mający charakter wstępu do następujących po nim krótkich charakterystyk poszczególnych gatunków sieciowych, a nie – co sugeruje tytuł – rozważań tekstologicznych).

W tej części pracy najlepiej realizuje się jej aspekt komparatystyczny. Przedstawione zostają, istotne w lingwistycznym opisie komunikacji internetowej, podobieństwa (np. popularność słownictwa potocznego) i różnice pomiędzy polszczyzną i angielszczyzną (np. tendencja do reduplikacji czasowników w języku angielskim, obca językowi polskiemu).

W dalszym toku rozprawy Chyrzyński skupia uwagę na antroponimii internetowej, opisując funkcję i typologię pseudonimów. Porównuje przy tym polsko- i anglojęzyczne środowiska komunikacyjne o podobnej tematyce: portal społecznościowy *MySpace*, fora *GeneralChat* i *Forumowisko* oraz dwa czaty (*Onetu* i *ukchatter*). Źródłem materiału jest wystarczająco reprezentatywna próba (840 nazw), tworząca korpus, przebadany ilościowo i jakościowo. Z analizy onimów wynika m.in. to, że w angielszczyźnie częściej przy kreacji nazwy nawiązuje się do flory, fauny i obiektów nieożywionych.

Piąty rozdział to swoista minimonografia genologiczna, poświęcona mikroblogowi (na przykładzie serwisu *blip.pl*). Jest to stosunkowo nowy (pod)gatunek i rozważania na jego temat pojawiają się po raz pierwszy w nacechowanych filologicznie badaniach medioznawczych. W *Języku w Internecie...* zastosowano metodę opisu parametrycznego (reprezentującą socjolingwistyczny nurt etnografii komunikacji), która z pożytkiem może być wykorzystywana w charakterystyce wybranych gatunków. W polskojęzycznych pracach, koncentrujących się na językowych aspektach sieci, brakuje często wyraźnych wskazań metodologicznych. Pod tym względem dysertacja olsztyńskiego naukowca wyróżnia się korzystnie.

Oprócz wielu zalet rozprawa ma niestety pewne wady. Do celów monografii, określonych we wstępie (s. 5–6), zaliczono: systematyczną analizę aktualnych zjawisk w zakresie języka komunikacji internetowej oraz „spojrzenie diachroniczne na język, jakim posługują się użytkownicy sieci” (s. 5), które, jak zapowiada T. Chyrzyński, ma być osiągnięte poprzez kontrastywny przegląd badań synchronicznych prowadzonych w języku polskim i angielskim. Trudno się zgodzić z takimi założeniami, ponieważ dotyczą dwóch odrębnych płaszczyzn – analiza języka sieci to nie to samo, co opis jego opracowań. Przegląd literatury przedmiotu może prowadzić np. do zestawień metodologii czy określenia wybieranej tematyki prac, ale nie należy utożsamiać go z badaniem powszedniej komunikacji sieciowej. Ta antynomia wynika prawdopodobnie z niefortunności użytych we wprowadzeniu sformuło-

wań, bo studium, wbrew oksymoronicznym deklaracjom autora, stanowi dość spójny wywód naukowy.

Bogactwo poruszanej problematyki niekiedy okazuje się zbyt obfite. Badacz chciał ukazać omawiane zagadnienia na jak najszerszym tle i przypuszczalnie z tego powodu odbiegł niekiedy od tematyki językowej *sensu stricte*. W przeważającej części książki ma to uzasadnienie merytoryczne, ale nie zawsze. Niełatwo np. pojąć przyczynę obecności rozważań na temat zyskowności firm internetowych, tzw. dotkomów (s. 19) czy wielojęzyczności Irlandii (s. 63).

Szkoda, że więcej uwagi nie poświęcono redakcji językowej. Oprócz błędów edytorskich (np. na części s. 62 zamiast *q* i *ę* użyto *ć*) występują pewne uchybienia stylistyczne. Autor wykazuje skłonność do powtórzeń tych samych lub podobnych wyrazów, np. „[...] (jego możliwości¹ wciąż się zwiększają) i niemożliwe jest niedostrzeżenie jego znaczenia. Niniejszy rozdział ma na celu ukazanie różnorodnych aspektów globalnej sieci, aby możliwe było późniejsze skoncentrowanie się na języku, który umożliwia jej tak wszechstronne zastosowanie i który pod jej wpływem ewoluuje” (s. 7), „Kolejnym celem było połączenie ARPANetu z innymi sieciami komputerowymi. To wtedy powstało pojęcie sieci, złożonej z innych sieci” (s. 9).

Lekturę urozmaiciłaby większa ilość egzemplifikacji, samodzielnie dobranej przez twórcę książki. Niestety w znacznym stopniu posiłkuje się on przykładami, pochodzącymi z opracowań innych badaczy. Wymienione usterki nie przekreślają jednak pozytywnej oceny rozprawy.

Na pochwałę zasługuje m.in. przyjęcie perspektywy porównawczej, raczej rzadkie w polskiej lingwistyce, prowadzące m.in. do ważnego zestawienia terminologii (np. s. 30 i następne) oraz jednoznacznego wskazania, że polszczyzna internetowa pozostaje pod wpływem języka angielskiego. Z tego faktu oczywiście zdawano sobie sprawę i dawano temu wyraz w piśmiennictwie naukowym, ale raczej bazując na intuicji, a nie analizach tekstu z zastosowaniem metod statystycznych. Erudycyjnemu i interesującemu poznawczo omówieniu wybranych elementów literatury przedmiotu, towarzyszą cenne wnioski i spostrzeżenia autora książki, np. o wpływie serwisów społecznościowych na przemiany polityczne (s. 16) czy rozróżnianiu komunikacji synchronicznej i asynchronicznej na podstawie aspektu pragmatycznego (s. 36).

„Język w Internecie” *summa summarum* jest niewątpliwie pozycją wartościową, przydatną dla różnych kręgów odbiorców – naukowców, studentów kierunków filologicznych i medioznawczych oraz pozostałych internautów, którzy są zainteresowani teoretyczną analizą sieci.

¹ Podkreślenia A. N.-D.